

САЙЫНҢЫ ЛААБЫРДАР КЭМНЭРЭ ЧУГАҢААТА

Уһууһаах уһун үөрэх дьыла түмүктэнэн, оҕолор уонна төрөппүттэр икки ардыларыгар "Сайынҥы каникулга ханна сыһыана барыаха?" дьин темага кэспэти үгэнээн турдаҕа. Билигин оҕо дьоруунан ханна лаабырга сыһыана, эбии дьарык ылаа — көгүлэ. Араас хайыскалаах лаабырдар хасты да сезонунан оҕолору ыларга баламһаннар. Сезон хаһан аһыллара туһааннаах оҕуолартан түтүлүктэх. Билигингэ күүһү салалталаарынан, төһө уһуһук үлэһиллэрэ чопчу биллэбэтэлэр даҕаны, оҕолор уонна төрөппүттэр быһаарына туралларыгар бийыл сайын Чурапчы улуунугар үлэһиттэх лаабырдар тустарынан билиһинэрэбин.

Бийыл барыта 25 сиринэн оҕуолар үлэһиттэр уонна улуустаабы статустаах лаабырдар аһыллыахтара. Холобур, Чакыр нэһиликтэр "Дьоруу" дьин физико-математическай хайыскалаах лаабыр хаһыс да сыһын оҕолору сүмэрдир. Бу лаабыр бири эрэ сезонунан 25 оҕону ылар, онон миэстэ кырымычтынан сэтээрэччилэр билигин ыһыаххытын наада. Бийыл манна 6,7,8 эрэ кылаас оҕолору ыһыллаллар. Республикаабы физико-математическай колледж преподавателлэрэ кээллэрэ күүтүлэр. Улуустарынан оҕолору аттаһабы практикага олоҕо киирээ. Он курдук, билигин улууслук оҕолору атын сиргэ, атын улуус оҕолору бийикэ кэлэн үөрэнэр, дьарыктанар усулуобуйалара тэриллэр.

Оҕону эт-хаан өттүнөн эрчийэр спортивнай хайыскалаах Чурапчытаабы интернат-оскуола үлэһиттэр "Дабан" лаабыр Мындабаайга уонна оҕо спортивнай оскуолатын "Факел" лаабыра Мырылаа оҕолору ыһыраллар. Сардааналаах хонордордох, кырылыр кумахтаах, сөрүүн умуах кэрэ миэстэҕэ сыһыанаты таһынан оҕуһаах тренердэр дьарыктарыгар оҕуһаах туһата улахан буолара саарбаҕа суох. "Дабан" үс сезонунан 50-нуу оҕону, "Факел" икки сезонунан 25-тии оҕону ылар дьарыктаахтара. Чэбдиһирдэр хайысканы түтүһэр "Кустук" дьин улуус бари оҕолорун мунньар лаабыр эмиз Мындабаайга кытылыгар үс сезонунан 75-тии оҕону ылар үлэһиттэ.

Эмиз улуустаабы статустаах, оҕуолар активист уонна лидер оҕолорун түмэр "Лидер" лаабыр Мырылаа аһыллыа. Манна бири сезонунан 25 оҕо сыһыанара күүтүлэр. Сүрүннээн саха тылын уонна төрүт культура предметтарын дириктээн үөрэтэр улуус бари оҕолорун Кындал учаастагы кэрэ миэстэтигэр

"Ийэ тыл" дьин лаабыр үлэһиттэр бири сезонунан эмиз 25 эрэ оҕону ыһылар. Информационнай технологиялар хайыскаларын түтүһэр оҕолорго аналлаах лаабыр Сыланга аһыллан үлэһиттэр турар. Эмиз бири сезонунан 25 оҕону сүмэрдир.

Эколого-биологическай хайыскалаах үөрэҕи сэтээрэччилэргэ анан улуустаабы "Араскы" лаабыр Мындабаайга кэрэ айылгытыгар аһыллара быһааннар. Бу лаабырга оҕолор икки сезонунан 25-тии буолан үөрэҕи уонна сыһыанаты дьүөрэлэһи түтүһтара. Инбэлиит оҕолорго аналлаах "Эрэл" лаабыр бийыл эмиз Мындабаайга үлэһиттэр. Икки сезон тухары 25-тии оҕо бари өттүнөн туһалаах сыһыанаты кэмнэри таарыахтара. Сылаабы ыһаах иһилиһэр эмиз баар буолар. Икки сезонунан 25-тии оҕо Чурапчы кустууҥа тупсарыгар үлэһиттэрэ-хамнаахтара, сайынҥы кэрэ кэмнэри дуолуйа сөтүлээн, айылбаҕа сыһыанан таарыахтара. Маны таһынан бари нэһиликтэр оҕуолаларынан пришкольной учаастактар, үлэ биригээдэлэрэ, мөлөх дорубуйаахтарга күннээҕи стационардар, волонтердар этэрээттэрэ, экологическай, туристическай хайыскалаах, дьин кэрэҕин биригээдэлэрэ баһалаахтары ыһаллар. Онон сайын туох түбэһэҕинэн дьарыктаммакка бэйэ саастылаахтарын кытта биригэ сыһыан, үлэһиттэр, сыһыанан каникулу таарыаҕа барар сир элбэх, баҕа уонна сүрэх эрэ наада.

Улуустаабы статустаах лаабырдарга барыан баһалаахтар сайаакаларын үөрэх управлениетыгар түһөрөбүт. Оҕуоллар характеристиканы уонна ходайыстыоны "Дьоруу" сылы быһа үөрэммит эрэ оҕолорго суруйан биэрэбүт. Маны таһынан манна сыһыанаттар эрэри, таһыччы үгүтэ оҕолор эмиз ылар бьереһаахтар. Улуус лаабырдарыгар ходайыстыолары оҕуоллар дьаһалталара суруйаллар. Оҕуолаларынан үлэһиттэр лаабырдар оҕолорун бэйэлэрэ талаллар. Лаабырдар хаһан аһыллалара, салайааччыларынан күүһү буолаллара бэс ыйын саҥатыгар чопчу биллэһэ. Ону улуус хаһыатын нөҕүө биллэрэһитт. Интэриэһиргэччилэр үөрэх управлениетытан билсint.

Екатерина МИХАЙЛОВА,
улуустаабы үөрэх управлениетын специалиһа.

СЭППЭРЭЭТЭР ПУУНУГАР

турар. Ону утары истэһэҕэ күүх үтү сүүрдэргэ анан чуолбаан оҕуһуллубут. Аһыгар сэлпэрээтэр күүрүктэрэ, кытаҕа, хомуостара ыһыаастык сууруллан тэлгэтэ ууруллубуттар. Уһа түһүк аһынан туруоруллубут оҕуһаах дьоруу тэтэрээт баар, онно ким хаһыс чыһылааҕа, төһө үтү туттарбыта суруллубут. Истэһэҕэ быһаан таблицага уонна ветеринарнай, санитарнай ирдэбиллэр пересчитэрин таблицага ыйаһыт. Саҥа кырааскалаһыт дьин муостата сууруллан чопу күүһүнү килбэйбит.

— Билигин "Чурапчы" ТХПК иһинэн үлэһиттэр. Бу дьини кооператив чааһынай ыһаан аһылаһыта, — дьин кэспити Ирина Алексеевна Трофимова — Манна сүрүн эһиликтэх үлэһит — кэспити Алексей Алексеевич. Мин сууруу-сүүү, көрүү-истии өттүгэр сыһыабын. Пуун дьинэ бу маннагыт, эргэтин көрүмэн. Санитарнай ирдэбил быһытынан барыта ситэриллэхтэх. Ити киирээҕэ кириһээ, чаратчы баар буолуохтаах, муостата оҕуһуллуохтаах. Умуһаах эмиз сөргүтүлүөхтэх.

— Тонгон турбук дьини сыһыан, сууһан-сотон сөргүтэн үлэһиттэхтэ дьин?

— Оннук. Үлэһитин муус устар ый 26 күнүттэн саҥалаа-быһыт.

— Күүһэ төһө үтү тутарыт?

— Күн бүгүһүнү туруһунан, аһыс ыһа туттарар. Үрүтү 400 литрээ кэригэ буолар. Онон, күн өрүү-өрүү тутан аһыс сыһыабыт.

— Үхүкүт аһыаат дуо?

— Суох. Ыһаллар үтүтэрин омуһаахтарыгар уган муньан баран, икки күннээҕилэри аһалаллар. Билигин төрүөх үгэнээн бүтэн эрэр кэмэ, сотору туттарааччы аһаана лаппа элбэхтэхтэх. Оччолуна үтүтүн күн аһы сүүрдүөхтү.

— Үтү сүүрдэн баран ханна ыһаабыт, аһылаһыт дуу?

— Сүөгэйинэн. Сылангаабы аһыс сыһаар киллэһэн туттаран иһэбиз. Онтон күүх үтү таһында бааха сүүрдэн туттарбыт дьин бидоннарыгар кутан биэрэбиз.

— Үхүкүт сыата хайдарыт?

— Сыатын билигин кыһан быһаара иликтит. Сылан сыһаар киллэһэн бэрэбэркэллэхтэхтэ.

— Үтү туттарыаҕа учаастак быһаана төһөнү?

— Быһааммыт сезон устата 62 тонна. Учаастак үрдүкүн барыта, бааһынайдар уонна чааһынайдар күүһүнэн, 120-чэ ыһаарына баар. 22 хаһыастыҕа үтү туттарыаҕа дуоһаарласта. Бари төһөнү туттарар кыһаахтарынан көрөн быһаан ыһыһылар. Ол иһигэр "Өг", бааһынай хаһыастыҕа (сал. А.Е.Макаров) 8 тонна, "Хо-бо" бааһынай хаһыастыҕа (сал. Д.К.Трофимов) 5 тонна, "Алгыс" бааһынай хаһыастыҕа (сал. У.С.Трофимов) 6 тоннаны уонна Д.М.Трофимов бааһынай хаһыастыҕа 3,5 тонна үтү туттарар быһааннаахтар.

— Үтү туттарыааччылар бари санитарнайдарын барытара дуо? — дьин тустаах үлэһит быһытынан саамай "малдьар" болтуруһун улуустаабы санэпиднадзор киһини араа Мария Петровна ыйтар.

— Баран. Сылангаабы учаастаквай балыһа аналиһы тутар буолан аһыраата, бари онно баран көрдөрүһөн кэлэлэр.

— Онтон ыһаахтары мастикка бэрэбэркэллэхтэ дуу?

— Манна учаастакка ветеринар бари, сүөгү аналиһынан күүһү дьарыктанар. Мастикка маннагыт көрүүтүн ыһыһыт. "Аһы сайын устата ыйга биридэ бэрэбэркэллэхтэхтэ" — дьин этэ.

Дьини бири ыһаа кэрийэн бүтэн таһында таһабыт. Кичилээхтик хомуллубут, ыһыааһа олбуордаах, хасты да олохтохтук оностон үлэһиттэргэ анан тэриллибит сэлпэрээтэригэр пуунтан эйбээс-сайаҕас хаһыаканы кытары быһааһааһан бэрэбиз.

Р.СИБИРЯКОВА.

9 — 11 кылаас оҕолоругар Пионерия 80 сылыгар аналлаах Коркинскый оонньуулары тэрийэн ыһыһыт. Оҕолор хамаанданан хайыһыан араас соруудахтары толордулар. Бириэмэни түтүһэн олус кектөөхтүк кыһыһылар. Ордук сөбүлээн "Ролевая игра по станциям", "Вместе мы — команда", "Операция "Юг", "Лидерство в группе" дьин оонньуулары сэтээтилэр. Олохтоох институт студенттара кыһан, оонньууу, оҕолору көбүлэһитлэр, араас ситуациялартан таһаарга сүбэлэрин холбоон үлэһиттэр. Пионердары эдэр коркинецтар солбуйаллары ыһаааччылар иһэбэйдилэр. Кэлэр өттүгэр бу манна оонньуулар сайдан, күүһүс холбоһоохтук ыһыһыахтара дьин эрэл улахан.

Кыһыны күнүгэр ыһыһыһыт байыаннай хамааны, ыһыһы улуустаабы көрүүгэ оҕуһаабыт 10 "в" кылааһын үөрэнээччилэрэ II миэстэни ыһылар. Хамаанданы бэлэмнээбит физкультура учууталыгар С.И.Сидорова, кылаас салайааччылар Л.М.Винокурова, хамаанда таһаарыт тикит А.Н.Попова дириктэр махтал.

ХҮҮС

"Сага олох" РИХ ГУ 2004 сыл иккис аһаарыгар "Сага олох" хаһыакка сурутууну ыһтар:
6 ыйга — 190 солк.
3 ыйга — 95 солк.
1 ыйга — 31 солк. 67 харчы.
Тэрилтэһэ 6 ыйга — 200 солк.
Редакциятан кэлэн хаһыаты суруттарбыт кэмнэригэр ылааччыларга — 170 солк.

"Сага олох" РИХ ГУ сурутууга отдела.

быһын тиздэбиз.

Улууска ыһыһыһыт мини-футболга оҕуһаабыт туруорбук хамаандата I миэстэни ыһа. Виталий Коркин "Бастыҥ вратарь", Ваня Макаров "Бастыҥ нападющий", Ваня Гуляев "Бастыҥ кемускэччи", Ваня Аянто "Бастыҥ техническай оонньоочу" аһтарга тигистилэр. Хамаанданы С.А.Сидоров уонна У.П.Кривошапкин бэлэмнээтилэр.

Приморская весна — 2004 Дальнай Востоктаабы Федеральнай укурук чемпионатыгар кыһан

XI кылаас үөрэнээччитэ Костя Сидоров 400 м сүүрүүгэ II миэстэ, эмиз бу дистанцияга X кылаас үөрэнээччитэ Петья Старостин III миэстэ буоллулар. Уолаттарыгыгар өссө да ситиһиллэри баһаарыт.

Лариса НЕУСТРОЕВА,
ЧРОСОИ кылаас таһынаабы үлэһэ
директоры солбуйааччы.

Г.ДЬЯЧКОВСКАЯ.

БҮГҮН – БҮТҮН РОССИЯТААБЫ БИБЛИОТЕКА КҮНЭ

наах үлэни үөрэнээччилэргэ, ычнатарга библиотечнай-библиографической билигин пропагандалааһынга, профориентация, правовой культуры үрдэтигэ ытталар. Республика, улуус үрдүнэн библиотечнай кэрэ-балиэ күнүргэ аналаах араас тематической кинигэ быыстапкалара, бизнэсрэр о.д.а. дыһаллар үгэс буолбут үлэлэр буолаллар.

Сылата билиги улуусту библиотечкаларда Россияга, республикага ытталар семинарда, конкурстарга кыттыны ылаллар. Ол курдук, муниципальной библиотечкалар Бүтүн Россиятаабы "Современные тенденции в обслуживании читателей" дигэн иккис конкурстарыгар Сылан библиотечкара А.В.Амосова ситиһилээхтик кыттан, дипломунан, анал бириһинэн,

"ДЬЭРГЭЛГЭН" КҮН
СИРИН КӨРДӨ

Айар, ылыыр дууһалаах
Ага саастаах доторум,
Куруук байан аргыстаах
Кобельянов Бүтүрбүт!
Тыыннаах тырым музыка
Тыыннаах буола туруохтун!
В.Петров – Айыл

Бим бийн 20 күнүгэр улуустаабы киин библиотечка дьэтигэр, "Алгыс" литературнай-музыкальной салонга мелодист, самодеятельный композитор, СР культурын туйгуна, үрдүк категориялаах музыка учуугала, педагогический үлэ ветерана П.Ф.Кобельянов "Дьэргэлгэн" дигэн детсад уонна оскуола оҕолоругар аналаах ырыанньыктын сүрөхтэниитэ буолла. Ырыанньыгы улуустаабы "Сага олох" РИХ таңан, бөһөдтээн күн сириг көрдөрдө.

Кинигэни билиһиннэриин үөрүүлээх кизэтин киинэммит библиотечнай ситим директора В.А.Платонова иилээн-сабалаан ытта. Вера Аполлоновна мустубут дьонго Петр Федотович олобун, айар үлэтин билиһиннэрдэ. Билиһилээх композитор З.Степанов, "Кэскил" хаһыат редактора Н.Протопопова, композитор, үрдүк музыкальной оскуола доцена В.Ксенофонов, композитор В.Зырянов билиги улуусту музыкальной культурыга сайдырыгар үгүс үтүүлээх Петр Федотович айар үлэтин үрдүктүк сыаналыларын билиэргэн эттэ уонна кини үгүс ситиһилэрин туһунан кылгастык, быһа тардан кэпсэттэ. Буруолуу сыдыар кинигэ автору бу ырыанньык тахсытыгар көмөлөстү улуус администрациятыгар, культура управлениетыгар, Чурапчытаабы оҕо музыкальной оскуолатыгар, ветераннар сөбүлүүтүгэр махталын биллэрдэ. Музыка аһааччы кинигэ улахан тирэх, көмө дьэ кэргэн буолар. Петр Федотович кэргэнэ Евдокия Дмитриевна бэйэтэ ырыаны сөбүлүүр, ырыага сүгүрүйэр киһи буолан кинигэ көмөгө, сүбэтэ үгүс.

Бу күн Петр Федотович аатыгар элбэх эбэрдэ тыл, баҕа санаа этилиннэ. "Оҕолорго аналаах ырыа аһааччы. Очон бу ырыанньык музыка кизэ эйгэтигэр улахан кылаатынан буолар. Петр Кобельянов народный поэт Петр Тобурускап тылларыгар суруйбут "Мээчик, мээчик тэй" дигэн ырыатын республикабыт оҕолорго сөбүлээн, таптаан ылыыр ырыаларыттан биридэстэрдэ. Очтон Степан Тимофеев тылларыгар суруйбут "Ого сааһым" ырыата оҕо саас гимнинэн буолар дьэ-тэһинэ сыһыарбатым буолуо", – дигэн эттэ культура управлениетын информационнай-методической киини директора Г.Макарова. "Кэскил" уһууаан музыкальной салайааччыта З.Н.Захарова мелодист бастаах таһаартарыт "Ырыаһыт ымылар" дигэн кыраакий хомурунньугунан үгүстүк туһаммытарын, саҕа ырыанньыга уһууаан үлэһиттэригэр олус туһалаах буоларын эттэ. Россия суруйааччыларын Союһун чилиэнэ, поэт С.Р. Данилов поэт айымньыларыгар музыка сурулуннабына, айымньы нуруука тийиэрин, оттон ырыаны кизэ эйгэ күүтүргэ ырыаһыт баар буоллабына эрэ айымньы дьон уһуттан түспөккө үлэлэргэ хааларын туһунан санаатта. Петр Федотовичка "собою талаан" дигэн сыанабыл биэрдэ. "Знание" общество председатели М.А.Герасимов: "Бу кизэ кинигэ сүрдээх элбэх өйдөбүлү хаалларда. Кэлэр үөрэх дьылыттан сабалаан, Петр Федотович айар кизэтин тэрийэн ытыааха наада. Билиги, литературнай үлэһиттэр "Алгыс" музыкальной салонга тирэһирэн, бары биригэ өйдөһөн, өйөһөн үлэһиттэрин, салгатын саҕа талааннары арыһаахайын", – дигэн ыгырдэ.

Ырыа дьоро кизэтигэр улуустаабы гимназия саҕа тылым уонна литературатын учуутала Ф.Н.Болдовская, "Петровский" туөлбө салайааччыта М.К.Макарова, үлэ ветерана, Петр Федотовичы кытта ер сылларга биригэ үлэлээбит В.Н.Дьяковская, поэт В.П.Петров – Айыл о.д.а. тыл этилиэр, "Дьэргэлгэн" ырыанньык оҕону эстетическэй илтигэ, музыкага, кэрэҕэ уһуууга улахан көмөлөһүүн ыйдылар. Самодеятельный композитор кэнээсри ыччалтарга анаабыт ырыалара оҕо аймакка түргэнник ситиһимтэлэрин, улууска музыкальной культуры сайдытыгар улахан кылааты киллэрибитин, киһи быһытынан сэмэйин, ыраас дууһалаабын билиэргэтирэр. Билиги улуусту кизэ туттар ырыаһыта Николай Саввин, улуусту кэскилээх көмүс күмөйдээхтэрэ Вера, Надя Корякиналар, "Кэскил" уһууаан итиллээччилэрэ, музыкальной оскуола үгүсүлүүтүгэр, алын сүлүүх оскуола үөрэнээччитэ Анна Коркина ырыаларынан, үгүсүлэринэн кизэргэтирэр.

Н.ЗАХАРОВА, хаһыат общ. корр.

БИБЛИОТЕКА – БИЛИИ-КӨРҮҮ БИНИГЭ

Улуус бары библиотечкаларын, күндү ветераннарбытын, биригэ үлэһит коллегаларбытын профессиональной бырааһынныктынан эбэрдэлиибит! Дойду үрдүнэн бара турар үлэһиттэр библиотечка үлэтигэр саҕаттан-саҕа ирдэбиллэри туруораллар. Күн бүгүн библиотечкалар, оҕолор сиригэн бэйэни салайыны устуллубуоттар кининэммит ситими ыспакка, бириг кэллим информационнай эйгэҕэ сайдаллара, үлэһиттэрэ сүрүн ооругунан буолар.

Библиотечка үлэтигэр олох сайдытынан саҕа сүрээһинэр киллэриллэллэр. Билигин саҕа информационнай технологиялар библиотечка күннээҕи үлэтигэр туттуллаллар. Ол курдук, киин библиотечкага электроннай сибээс, интернет үлэһит, кинигалар, хаһыат ыстатыйалара электроннай баазага киллэриллэллэр. Методической отдел иһинэн проспектар, брошюралар, буклеттар, библиотечкаларга компьютеринан методической матырыйаллар оҕоһулуллаллар. Информационнай технологияны туһанын – ааҕааччыга элбэх эбии кыахтары биэрдэ.

Саҕа ирдэбил библиотечкалар инновационнай үлэ көрүнгүнэрин, наамаларын туһаналларын эрэйэр. Быйыл саас Нерюнгри куоракка "Инновационные процессы в библиотечке: практика работы" дигэн республиканской зональной семинар ытыл-

лыбыта. Бу семинарга билиги улуустан методической отдел сабыдассайы Д.П.Егорова кыттыны ылбыта. Улуус библиотечкаларыгар инновацияга аналаах семинар күлүн тутарга ытыллыбыта.

Улууска чөл олох сыла биллэриллэн, библиотечкалар информационнай-массабай үлэлэрин кинигэр үөрэтирини, культураны, духовнаһы, чөл олобу пропагандалааһын турар. Библиотечка үлэһиттэрэ улууска тэриһилбит чөл олобу пропагандалааһы биригээдэлэргэ кыттыһан, кэһилээхтэргэ былаан быһытынан тахсыылары оҕороллор. Библиотечкаларда "Чөл олобу талы – библиотечка көмөгүнэн" дигэн девизтээх реферат конкурсу ытыллар. Улуус библиотечкаларын иккис ардыгар "Реклама и фирменная символика библиотечки" конкурс биллэриллэн, түмүгэ сыл бүтүгүтэ тахсыахтаах.

Быйыл киин библиотечка "Алгыс" литературнай-музыкальной салонун күндү маддьыттарынан бириг дойдулаахтарбыт, билиһилээх суруйааччы С.А.Полов – Тумат, журналист Т.А.Маркова, ученай С.П.Ойунская, буйун-поэт Г.И.Макарова – Дьуон Дьаһылы кыһа А.Г.Макарова, тележурналист Л.П.Керемасова, профессор, филолог В.Б.Окоркова буоллулар. Маны таһынан саҕа кинигэ презентациялара тигиһин быспакка ытыллылар.

Библиотечкалар үгүс өрүттээх былаан-

"Библиотечное дело" журнал подпискатынан наҕараадалаанна уонна бу күнүргэ Новосибирской куоракка Российской библиотечной ассоциация IX конференциятыгар Саха сириг делегациятыгар киирсэн кыттыны ылан кэллэ. Республикага биллэриллбит библиотечнай уруоктар уонна сахалыы бырааһынныктыгар сценарийдарын конкурстарыгар Холтоҕо библиотечкара М.И.Кузьмина 5–7, улуустаабы оҕо библиотечкага 1–4 кылаастарга "Бастыҥ библиотечнай уруок" номинацияны, Болтоҕо библиотечкара Т.П.Ефремова сценарий суруйууга III-с мизэстэни ыттылар, Бо-чутунай грамоталарынан, сыаналаах биригистэринэн наҕараадаланылар.

Ииникитин библиотечкалар бириг кэллим информационнай эйгэҕэ киирсэн салгыы сайдан, техническэй базалара саҕардыллар, баҕаргөтүллэн иһэрэ ирдэнилэр. Федеральной программа чэрчитинэн спутниковой сибээскэ холбоннуу ооруга тирээн турар.Олохтоох былаас уонна библиотечкалар ыкса сибээстээхтик, өйдөһөн үлэһиттэрэ ииникитин сайдыыга быһаарар орооллаах буолара саарбаҕа суох.

В.ПЛАТОНОВА, КБС директора.

Хаартыскаҕа: "Реклама. Дизайн." дигэн республикатаабы семинар түгэнииттэн.

ОБОНУ ААБЫҢА УҢУЙУУ – КЭМ ИРДЭБИЛЭ

Оҕо саас. Бу кэмгэ оҕо киһи быһытынан чоһулан тахсар, сүмүһэ ууруллар, туһаһыар эйгэҕэ, дьонго-сэргэҕэ, уолсай культураҕа сыһыһар барыла, хайыскага үөскүүр. Маҕна библиотечка сүрүн ороолу ылаа саарбаҕа суох. Билиги улуустуугар 1955 сылтан киинэммит библиотечнай ситим иһинэн оҕо отдела дигэн аһыллан, бэйэтэ тусла суолланан үлэтин сабалаабыта. 50 сыл устата оҕо библиотечкага куһаҕана суох үлэлээһинэн биллэн кэллэ. Оччо обону кинигэни талтыырга, билигэ-көрүүгэ тардыһыга уһуйбут билиги ытыктыыр аҕа көлүгэ коллегаларыт М.Н.Дьяковская, К.Е.Макарова, М.П.Иустинова, М.Д.Петрова, Х.П.Федорова о.д.а. улахан өгөлөөхтөрүн билиэтибит. Библиотечка 1997 сылтан кизэ-куон, сырдык, сылаас саҕа дьэҕэ киирсэн үлэтин салбарабыта. Билигин бу отделга 3 библиотечка: салайааччы Е.П.Гуляева, методист В.М.Чичигинарова, библиотечкара А.А.Федорова үлэһиттэр. Ону таһынан библиотечка ыраас, сырдык буоларын туһугар кыһаллар бириг тутуах үлэһиттэр Т.П.Сидорова уонна техническэй кыһабытын толугар охраниктыт Р.Р.Винокуров буолаллар.

Билигин телевизор, компьютер, видео үлэтигэр обону кинигэни ааҕарга сыһыары хаһаангылааһар да уустук буолла. Ол иһин билиги хас биригди ааҕааччыга интэриһинэй, тийимтээх буоллун дигэн, көрдөрөн үөрэтэргэ, кэпсиргэ, оонньуунан уһууарга болгомтобутун уурабыт. Оччо куукулаларынан оонньоон көрдөрүү сүрүн көмө буолар. Ханна баҕарар дьаһы интэриһэстэн сабалаанар. Ол курдук, ааҕы эмиз. Төһөнөн интэриһинэй ис хоһоонноох, кыраһаабай тастаах үгүтэйкэн кинигэлэр библиотечка полкатын толороллор да, ооччонон оҕо-аймак ааҕарга баҕата улаатар. Билиги фондабыт сылын айы манна кинигэлэринэн хаһаан иһэрэ барыбытын олус үөрдэ.

Кэчкии кэмгэ обону илтигэ, үөрэтигэ дьэ кэргэн ороолу улахан мизэстэни ылар. Бу кинигэни ааҕыга эмиз туһааннаах. Ону өйдөһөн кэһилээх уонна оскуола библиотечкаларыгар "Школа, библиотечка, семья: грани взаимодействия" дигэн темага улуус иһинэн семинар ытыллыт. Семинар түмүгүнэн дьэ кэргэниин ааҕыга "Читаем вместе" дигэн программа ылыммытын уонна оскуола, библиотечка, дьэ кэргэн ыкса сибээстээхтик үлэһиттэр

дигэн түмүккэ кэлбиһит. Билигин бу программанан С.А.Новгород аатынан алын сүлүүх оскуолатын библиотечкара А.Е.Аргунова кытта сүбэһитин холбоон үлэһит сыдыабыт. Ол курдук, С.Е.Поталова салайар III "в" кылааһын экспериментальной кылаас оҕостон, оҕолорго уонна тэрэппүттэригэр анаан хас да дыһаллар ытыттыбыт. Үөрэх дьылын түмүктүү бүтэһик көрсүһүүбүтүгэр, оҕолор сайынныгы сыһыаланнарын туһалаахтык атаардынар дигэн сайынныгы ааҕы программатын кытта, каникулларын кэмигэр ааҕар, оҕолор сорудахтаах буклеттары түгэтибит. Аны күлүн үөрэх сабалааныта түмүк таһааран, библиотечкага элбэхтик сыдыабыт, аахпыт, сорудахтарын барытын толорбут оҕолорго биригистэри биригэһит. Маннаах программанан үлэһит быйыл саҕа сабалаабыт. Бу сабалааһыммыт үтүө түмүктэрдээх буолан, ииникитин үгэскэ кубулуйан, өссө кэһиэ-тэһиэ дигэн эрэнэбит. Маны таһынан дьэ кэргэн ааҕытын үрдүк таһымга таһаарар сылтан, быйыл улуустаабы үөрэх управлениетын кытта көмөлөөн улуус үрдүнэн "Ааҕар дьэ кэргэн" конкурсу ситиһилээхтик ытыллыт.

Оччо библиотечка күлүн көрсө үлэһит элбэх ситиһилээх, саҕа сабалааһыннаах буолла. Бириг улахан ситиһилэһитинэн күлүн тутар ыга түмүктэммит библиотечнай уруоктар сценарийдарыгар республиканской конкурсу В.М.Чичигинарова оҕорбут "В глубь истории книги и библиотеки вместе с Клепой" дигэн библиотечнай уруога бастыҥ үлэһит ааттанна.

Түгэниинэн туһанан киинэммит библиотечнай ситимгэ ер сылларга ситиһилээхтик үлэлээбит бары ветеран-библиотечкара, үлэһит сыдыар коллегаларбытын, оҕо саастаах ааҕааччыларбытын бүтүн Россиятаабы библиотечка күнүн истинник эбэрдэлиибит! Эһиги билиһит-көстүбөт үлэһит, кэрэни-кэскиллээх түстүү турар истинг сүбэһит, ааҕааччыларгытыгар амарах сыһыангыт, иитэр-сырдатар үлэһит үтүө түмүктэрдээх буоллун! Кинигэ баар – үтүөҕэ-кэрэҕэ үөрэтээччи, киһи дууһатын байытааччы, билигин биэргэһи, үтүө өйү-санааны угааччы.

В.ЧИЧИГИНАРОВА, оҕо библиотечкатын методига.

"Чурапчы улууһа (оройуна)" муниципальная тэриллии

БЫҔААРЫ

Ыам ыйын 24 күнэ, 2004 с.

Сааскы андыны бултааһыны көнүлүүр туһунан

Саха Республикатын Правительстватын 2004 с. муус устар 22 күнүгэр 185 №-дээх дыһалыгар уонна Саха сирин булдуун быраабылатын 26 ыстатыатын "А" лууугар олобуран Чурапчы улуутугар сааскы андыны бултааһыны бу дьыл бос ыйын 3 күнүттэн бос ыйын 5 күнүн киилэригэр туран көнүлүүргэ.

Андыны бултааһыны көмүгэр туруйа бары көрүгүн, кубаны уонна кус бары көрүгүн бултааһыны бобулар.

Чурапчы салинньатын нэһиликэнигэр көрдөһүүгүн учуоттаан Чурапчы кулутар андыны бултааһыны көнүлүүргэ.

Бары андыһыттар сылгыт кулутарыттан дурдаларын уонна мончууктарыттан атахтарыттан маһын, андыны бултааһыны сорого бүтүрүн кытары хомуйаллара булгуччулаах. Андыга сытааччылар кулутулаах уулустан бос ыйын 3 күнүгэр диэри ыраастаан бүтүрүлүбүт.

Дыһалы туолуулу хонтуруолун Чурапчы улуутун ИДБ (Неустров К. К.), улуустаагы айылҕа хайысхатын инспекциялар (Монастырев В. М.), булчууттар уонна балыксыттар обществоларыгар (Барашков Г. К.) уонна олохтоох нэһиликтэр дыһалтатын баһылыктарыгар сүктэрэргэ.

Чурапчы улуутун дыһалтатын баһылыга
И. АММОСОВ.

Н. И. Васильев — Харатаай 85 сааһыгар аналлаах Чурапчы улуутугар ытыттар Илин Энэр улуустарын нэһиликтэргэ кыттылаах ат сүүрдүүгүгэр күрэхтэһии

БАЛАҔЫАННЫАТА

1. Буолар сирэ, күнэ.

Чурапчы улуутун "Чурапчы салинньатын "Маһааны" ипподрома. Бос ыйын 11 күнэ, 2004 сыл.

2. Сыала-соруға.

Кырдыгас ат баайааччы, тренер Н. И. Васильев — Харатаай 85 сааһынан сибээстээн кини аатын үйүтүтти. Улууста сылгы иипитин сайыннарыны нэһиликэнигэр кыттылаах ат сүүрдүүгүгэр күрэхтэһиигэр пропагандалааһын, ыччаттарга эдэр сылгыһыттары илгэи таһаарыныга көмө.

3. Кытталлар.

Илин Энэр улуустар нэһиликтэрин хамаандалара.

4. Ытыттар биэтэктэр, түһүмэхтэр.

Сүүрдүү 800 м тыйдарга, 1200 м тингэллэргэ, 1600 м, 2400 м, 3200 м, 4800 м ытыттар. 6 зачет аахсыллар. Түмүк республика иһигэр төрөөбүт ыраас хааннаах сүүрдүү аттарга Илин Энэр улуустар нэһиликтэригэр тахсар.

5. Ыстарааттыыр бириэмэлэр.

800 м — 2 сек, 1200 — 4 сек, 1600 м — 6 сек, 2400 м — 8 сек, 3200 м — 10 сек, 4800 м — 12 сек. ат сүүрдүү сулга киирэн баран түспөккө хаалларына 2 сек. ыстарааттыыр бириэмэ бэриллэр, эбэтэр туоратагына судейскай коллегия баһаары-ытанан. Үс аттан икки ат түспөтүгэр сүүрдүү сүүрдүлүбүтүнэн аарыллар. 2 саастаах аты сүүрдүүчү ыйааһына — 54 кг, 3 сааһыттан үөһэ саастаах аты сүүрдүүчү ыйааһына — 57 кг.

6. Уставной фондалар.

Хас кыттар улуус нэһиликтэргэ үсүһөс быһытынан 3000 солк. угаллар.

7. Наһараадалааһын.

Нэһиликтэринэн түмүккэ бастагы миэстэни ылыкка Чурапчы улуутун дыһалтата олохтообут ВАЗ "Жигули" машинага, иккис миэстэгэ Мугудай нэһиликэ олохтообут минитрактора, үлүс миэстэгэ тута хаһаайыстыбатын управлениета, "Чурапчы" ТХПК олохтообут 40000 солк. оонньонуктара.

Хос баһаарылар.

Нэһиликтэр хамаандаларыгар атын сиртэн уларсыа аты киилэрэллэрэ көнүлүмүт. Хамаандалар отторун, бурдуктарын илдьэ кэллэр. Сүүрдүү аттар ветеринарнай справкага, жокейдар анал илгэмнээх, нүөмэрдээх, формалаах, медицинскэй справкага буолаллара ирдэнэр. Туруорсуулар, этиктер, быраачыстар судейскай коллегияга 500 солк. төлөмүтүн көнүлүтэн көрүлүлэр.

Саха бородуода аттары сүүрдүүгэ Чурапчы, Таатта аттарыгар сайаарканы 10 хонук ичиннэ ат спордун федерациятыгар түлэрүтүтүгэр.

Тэрийэр комиссия.

КУОРТАМНАҔАБЫН

Олорор аагону. Билсэр телефонугут 41-151.

АТЫЛЫБЫТ

От муһуларын. Сыналаа кэлсигиннэ. Билсэр телефон: 26-713.

XXX

Буруус маһы (18x18 см), 60 куб. м. Сыналаа кэлсигиннэ эбэтэр этиги варианнарымт. Билсэр телефон: 41-600.

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Талтыыр ытыктыыр кэргэммин, күн-күбэй ийэбитин, эбэбитин, күндүтүк саныыр эдэһиитин тыл, үлэ ветеранын Холото нэһиликэтин олохтообут ФИЛИПОВА Анастасия Петровна 75 сааскын туолбут үгүс-мааны үбүлүгүнүн ис сүрэхититтэн иттигэр-истиик эбэрдэлиибит!

Кырдыгас ыраах кыйдаан улун үйүлээн билингин күрдүк эрчимнээх санааларан биһиги аймагы түмэр ылыктаах тылгынан араҥаччылы, арчылы сырыттарын, олохторун, сиэннэрин, чугас дьонун истиг сыһыаннарыгар угуттанан арыс уонгун атааран, тобус уонгун томотон, сүүс сааскар сүлүүкүгэр сылдьан үлэ сүбэбит буоларын кэмэ суох дьоллоһу эппиит!

40 сыл устата өйөһөн-өйдөһөн ыал буолан олорор кэргэннигэр, аҕа баһылык аҕабытынан Филиппов Михаил Петровичтин өссө даһаны ар сылларга үйүлүлэн кэлэр уйуланан, баһылан кэлэр быһаҥнаһын, олохтот сүргэтигэр дьоллут соргулаах соһоһо куруутун дьорулаан кэлэ туруохтун дикан алгыстаах баҕа санаабытын аһыһыт!

Күндү кийибиһигэр барыбыт тулугар ахсаабат кыһам-ныһыт, үлэ сүбэ-амаһыт, түбүгүн иһин диригиник маһана-быт уонна эмигин иһигэ талтыбыт, ытыктыбыт дикан күн аһы эһилибэти тыларынан истиг санаабытын тизэрдэбит.

Ыраас сырдик ыраалаах, ыраахаттарган ыһылан турбат ылынарарылаах ылыктаах тыллаах, ырыһыт бэрдэ, асчыт үтүгэ нэһиликэтин тула дикан дьобат ооньуур биһиги эбэбит барыбыт иһин туттар кийибит.

Эбэрдэни кытары кэргэнин, сиэннэрин, олохторун, балтыларын Диригиник Монастырева Дария, Ефремовтар, Чурапчытан Чичигинаровтар, Дьоруускайтан Филипповтар.

"ДОРУОБУЙА КҮНҮН" ЫТЫТЫ ПРОГРАММАТА

Ыам ыйын 28 күнүгэр Чурапчы салинньатыгэр "Доруобуйа күнэ" ытыттар. Салинньа олохтоохторун, тэрилэлэри актыбынай кыттыны ыларгытыгар ыгырабыт.

15. 00-16.00 ч.ч. Регистрация. Кини болуоссат.
16. 00 ч. Старт.
16 ч. 30 мин. Велосипедина саастарынан күрэхтэһии.
16 ч. 30 мин. Нэһиликтэр икки ардыларынаагы мини-футбол финала.
17 ч. 30 мин. Чай иһиниэ.

Комиссия.

Күндү сөрбүт, сиэним, бырааппыт, убайбыт, аймакпыт
КОНСТАНТИНОВ Александр Федотович
бу дьыл ыам ыйын 25 күнүгэр хомолтоһохтук күн сириттэн барбытын диригиник курутууан туран бары билэр табаарыстарыгар, аймактарыгар иһитиннэрэбит.

Ийэтэ, аҕата, эбэтэ, убайдара, эдэһийэ, бырааттара, балтылара, аймактара.

Аҕа дьору сиритин I, II-с степеннээх орденнарын кавалера, үлэ ветерана, Болугур нэһиликиттэн төрүттээх Дьоруускай куорат олохтооһо

СЫСОЛЯТИН Василий Поликарпович
улун ыраахан ырыһыттан өлбүтүн кэргэнигэр, кыргыттарыгар, күтүрүмүтүгэр, сиэннэригэр, аймактарыгар диригин куруһаммытын биллэрэбит.

Улуустаагы ветераннар сэбиэттэрэ.

Куруһаммытын тиздэллэр:
— Василий Поликарпович өлбүтүн кэргэнигэр, олохторугар, сиэннэригэр, аймактарыгар Болугур нэһиликэтин дыһалтата, ветераннар сэбиэтэ.

Мин сүрэхим ытамныһар—
Олус даһаны аһаммаккын,
Мин сүрэхим ытамныһар—
Дьэ, сүрдээх даһаны дьахтаргын...

Мин сөрдөөх да, мунһаах да олохум
Көтөн ааста сыллары,
Мин сөрдөөх да, мунһаах да олохум
Бу маһан бүтэрэ буолуо дуо?

Кэбис, санаабын түһэрбэппин,
Кэскилим өссө да инники,
Бар дьонго үтүгүн оһорум,
Дойдубун чэлгитэ туруоһум.

Сөгүрүм, барыһа сизтиһин,
Ыал буолан олоруох минкэҕэ,
Төрөөбүт түөлбөм ыгыраар,
Эн биһи төлөкүбүт оһуһа.

Эн биһи оһолорбут кэлэннэр
Утукто чүгкүбүт оһоллут.

Аркадий РОДИОНОВ.

ОҔЭРИЭМ,
БАРЫАХХА СИЭТИИЭН

Эн биһи оһолорбут иһигэр
Хайдахтаах үөрүүлээх күн буолуой!

Сир астаан, сибээһи хомуйан,
Мунһааһан балыгы буһаран,
Уот тула олорон аһааһыт
Айылҕа эриксээс күнүгэр.

Чыһчаахтар, кэбэлэр чоргууан
Бу күндү сайыны туйаллар,
Сибээһи сүмэтин хомуйан
Көтөллөр дьарэкээн да ыһахтар.

БИЛЛЭРИИ

Ыгырыһылары, аһыһыттары (детсады, оһуолууны бүтэрээн-чиллэргэ) оһолорбут, эн нөөх, өгө суох каартыһкага түһэрэбит.

Компьютернай оһоньуур салон түүннэри-күһүтэри үлэһип, түүһү тариф — 100 солк., 12 чаас устата (күнэ 8 ч. сарсыарда 8 ч. диэри). Оһолору төрөппүтүрттэн көнүлүүр суруктаах буоллаһыны оһоньотобут.

Спутниковый антенналар 5000 солк. аһыһыттарыгар, Чурапчы салинньатын иһигэр наһааһыһыт (сыһаһыт иһиннэ).

Билсэр телефоннар: 42-000, 42-065. "Информ" СМК. Музейнай үлэ. 5 №-рэ.

Күндү улум, убайбыт Дьоруускай куорат олохтооһо
ФИЛИПОВ Андрей Валентинович

эдэр сааһыгар олохтон хомолтоһохтук туорааһытын биһигэ үөрэммит табаарыстарыгар, билэр дьонугар, аймактарыгар диригиник курутууан туран иһитиннэрэбит.

Аҕата, балтылара, күтүөтэ.

Күндүтүк саныыр аймакпыт үлэ, тыл ветерана,
Мындааһы бөлүөлэгин олохтооһо

ДЯЧКОВСКАЯ Акулина Петровна
улун ыраахан ырыһыттан олохтон туорааһытын кэргэнигэр Иван Петрович куруһаммытын тиздэбит.

Хайахсыттан Елена, Николай, Чурапчытан Екатерина, Константин Осиповтар.

Мугудай нэһиликэтин олохтооһо, хоту көһөрүлүү кыттылааһа, сарин ветеранын оһоһоһо, тыл, үлэ ветерана

СИВЦЕВА Варвара Кузьминична
улун ыраахан ырыһыттан олохтон туорааһытын сиэннэригэр Варвара Дмитриевна Васильевага, кыһыгар Анна Давыдовна Макаровага, бырааттарыгар диригин куруһаммытын биллэрэбит.

Улуустаагы ветераннар сэбиэттэрэ.

Одьулуун нэһиликэтин олохтооһо, хоту көһөрүлүү кыттылааһа, сарин инбэлиитин оһоһоһо, тыл, үлэ ветерана

ЕФИМОВА Елизавета Алексеевна
улун ыраахан ырыһыттан өлбүтүн оһолоругар, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр, аймактарыгар диригин куруһаммытын биллэрэбит.

Улуустаагы ветераннар сэбиэттэрэ.

Куруһаммытын тиздэллэр:
— Биһигэ үөрэммит дьүөгэбитигэр, табаарыһытыгар Ефимова Ульяна Михайловнага таппалаах ийэтэ Елизавета Алексеевна олохтон туорааһытын Аһа орто оһуолатын 1974 с. бүтэрбиттэр.

Баһы нэһиликэтин дыһалтатын специалиһыгар кийиһитигэр, саһаһытыгар Елена Васильевнага, "Сахателеком" Чурапчытаагы филиалын монтеругар бырааппытыгар, убайытыгар Владимир Петровичка, кинилэр оһолоругар Кешага, Вовага күндү ийэлэрэ, эбэһэрэ Болото нэһиликиттэн төрүттээх Таатта улуутун Кыйы бөлүөлэгин олохтооһо, үлэ ветерана

МОНАСТЫРЕВА Александра Егоровна
маһыан өлбүтүн куруһаммытын тиздэбит.

Чурапчытан Ивановтар, Осиповтар.

Чурапчы Хаһаарыттан төрүттээх Томпо улуутун Кириэс Халдыһаһытын олохтооһо, "Кириэс Халдыһаһы" КТ кылааһынай бухгалтер

ТАРАСОВА Варвара Николаевна
улун ыраахан ырыһыттан олохтон туорааһытын диригиник курутууан туран билэр дьонугар иһитиннэрэбит.

Чурапчытан эдэһийэ, аймактара, сиэннэһэ, Дьоруускайтан Винокуровтар, Кузьминовтар.

Редактор Г. Г. ПОПОВ.

ААДЫРЫСЫТ: 678670.

Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а".

ТЕЛЕФОННАРЫТ:

редактор — 41-332, отделлар — 41-265.

E-mail: Osonoloh@churap.sakha.ru

Тэрийэр таһаараччылар: СР Правительствата, Чурапчы улуутун "Сага олох" редакционной-издательской холбоһук государственной учреждение, Маассабай информация средстволарын туһунан РФ Сокуоннарын туһулууну хонтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэлээккэ СР региональной управлениетыгар 2003 с. бос ыйын 20 күнүгэр регистрациялыһыт нүөмэрэ — ПИ №19-0423.

"Сага олох" редакционной-издательской холбоһук ГУ. Офсетной бэлээт, Саһаһыт № 60. Тираж 2715. 26. 05. 2004 с. бэлээккэ барыһынэ, Хоһыт нэһиликэһэ үстэ: оһуорунуһука, чэллэһэ уонна субуотага тахсар.

Автор суругар этиһэр санаа
редакция позициятыгар маһын сөп түбэһэр
буелбатах. Сурукка ыйылар чакчылар
кырдыктаахтарыгар эппэтиннэһи
автор тус бэйэтэ сүгэр.